

TŰZVÉDELMI JÓTANÁCSOK PÁLINKAFŐZÉSHEZ:

Mielőtt nekiállnánk, a műveletnek vegyük szemügyre a főzés helyét. A párlatkészítés helye legyen tiszta, jól átlátható, egyéb időszakos eszközöktől, botlásveszélytől, zsúfoltságtól mentes. A bemeneti, kimeneti oldalon a pároláshoz szükséges edények, eszközök, védőfelszerelések, legyenek elérhető közelségben. Gondoljuk még egyszer át a folyamatot és nézzük át, hogy minden látótávolságban van-e. Esetleges tűz esetén az oltásra alkalmas eszközök álljanak rendelkezésre. Az alkoholgőz is lobbanásveszélyes. Figyeljünk a ruházatra a műszálas ruha, műanyag/polifoam papucs nem véd meg a forrázásnál.

1. Soha ne hagyjuk magára a főzőberendezésünket működés közben és legyünk munkaképes állapotban! Az alszesz és párlat „gyűjtő edény” sose csorduljon túl. Az alkoholelegy a tűztér alá folyva tüzet okozhat. Használjunk szedő edényt, amibe belefér egy teljes főzet párlata.
2. Az üstöt soha ne töltsük tele!
Cefrével max. 75-80%-ig töltsük az üstöt, hagyjunk „tágulási helyet” – és használjunk habzsgátlót! A felhabzó cefre eltömítheti a páracsővet és a túlnyomástól a rendszer felrobbanhat. Az alszesznél az üst kb. 85-90%-ig tölthető.
3. A tüzelő rendszerünk felügyelete legyen folyamatos. A főzőberendezés használati utasítását meg kell ismerni az abban foglaltakat be kell tartani.
  - Fatüzelés esetén veszélyes a kipattanó szikra. Legyen jól zárható a tűztér.
  - A tűztér előtt nem éghető anyagból hamugyűjtő tálcát helyezünk el.
  - A kazán és éghető anyag (begyűjtőt, tűzifa, műanyag edény) távolsága legalább 1 m legyen.
  - Zárt térben fokozottan ügyeljünk a füstelvezető rendszer (kémény) megfelelő tömítettségére, rögzítettségére és tisztítására.
  - Gázfűtés esetén gázszivárgás léphet fel - legyen jól szellőző a helyiség. Csak típusengedéllyel rendelkező, égésbiztosítóval felszerelt gázégőt használjunk!
  - Elektromos berendezés jól szabályozható, de az esetleges rövidzárlat, villamos ív jelenthet kockázatokat.
  - A főző berendezést úgy alakítsuk ki, hogy a pálinka kifolyó nyílása minél messzebb legyen a tűztértől.
  - A pálinkát lehetőleg zárt gyűjtőedénybe csorgassuk, ezzel csökkentve a párolgást és a robbanásveszélyes légtér kialakulásának lehetőségét.
  - A Propán-bután gáz és az alkohol gőz nehezebb a levegőnél, a mélyebb helyeken gyűlik össze. PB használatról többet az írás végén.
4. Főzőberendezés típusa szerinti kockázatok: Egy és kétmenetes főző esetében is, a helytelen használat eredménye, az üst felrobbanása. **A gyártói előírásokat olvassuk el és szigorúan tartjuk be a „hőközlő közeg” térfogatváltozásának hagyjunk helyet!**
5. A forró üst kiürítése forrázáshoz vezethet. Használjunk védőfelszerelést, esetleg hagyjuk kihűlni az üstben a cefremosléket vagy alszeszt.

A tevékenység helyszínén a munka befejezésekor az égésbiztosítás nélküli gáztüzelésű berendezésben a tüzelést meg kell szüntetni, a vaskályhákban pedig a tüzet el kell oltani és a salakot el kell távolítani. A kályhában (jelen esetben főzőüst alatti tűztérre vonatkozóan) a tüzelést a munka befejezése után meg kell szüntetni és a kályhaajtót a helyiség elhagyásakor le kell zárni. A helyiség elhagyása előtt meg kell győződni a fűtőberendezés veszélytelenségéről.

A mustgáz az erjedése során felszabaduló szén-dioxid, színtelen és szagtalan gáz. A levegőnél körülbelül másfélszer nehezebb, pincékben a föld közelében terül el, összegyűlik, a levegőt kiszorítja, ezáltal oxigénhiányos állapotot teremt. A cukortartalmú növények és gyümölcsök erjedése során amikor a cukor elbomlik, etil-alkohol és szén-dioxid vagy más néven mustgáz keletkezik. A balesetek megelőzése érdekében javasolt a pincék megfelelő szellőztetése, a hordók lehetőség szerint nagy térben való elhelyezése. Tanácsos úgy lemenni a pincébe, hogy magunk előtt botra erősített, égő gyertyát tartunk legfeljebb derék magasságában. Ha a gyertya elalszik, azonnal el kell hagyni a helyiséget.

PB használata: A párlat előállításban a pálinkafőző készülékeknél népszerű a PB gáz, vagy palackos gáz használata. A vonatkozó előírások szigorúbbak, mint földgáz esetén. A PB nehezebb a levegőnél, gázszivárgás esetén folyadékként viselkedik. A mélyebb ponton összegyűlik, szikra, vagy nyílt láng hatására robbanás léphet fel. A PB gáz hő hatására gyorsan tágul, **Szigorúan tilos a palackot nyílt láng közelében vagy közvetlen hőforrás (kályha) mellé állítani. A palackokat tárolni és felhasználni, talajszintnél alacsonyabban fekvő helyiségben (pl: pince, alagsor stb.) nem szabad. A palackot csak nyomáscsökkentővel (reduktor), vagy nyomásszabályzóval szabad üzemeltetni.** Gyakori probléma, hogy a PB gázpalack külső felülete használat közben lehűl, deresedik, a palackot max. 40 °C fokos vízzel lehet melegíteni.

A PB gázpalack csatlakoztatásánál a **tömítőgyűrűk cseréjét**, minden alkalommal érdemes elvégezni. A palackcserét követően feltétlenül ellenőrizzük a **szivárgást**. Mosószeres víz és ecset a művelethez tökéletes. Ha buborék képződést látunk azt próbáljuk elhárítani. Szivárgó gázpalackot tilos használni.

A tömítésnél, csatlakozásnál ha a szivárgó gáz meggyulladna akkor ne féljünk, a nyomás hatására a gáz nem tud visszaégni a palackba. Ilyenkor egy nagyobb, vizes rongydarabbal letakarva az égés megszüntethető és a szelep, amennyiben nem sérült biztonsággal elzárható. Porral oltót is használhatunk, ha van kéznél. Ilyenkor azt kell megakadályozni, hogy a palackot tartós tűzhatás érje vagy az égő gáz a palacktestre irányuljon. A folyadékban a gázképződés így a tágulás a kritikus hőmérséklet közelében rohamosan nő, kb. 100 °C fok körül a palack felhasad. Amennyiben az égés intenzitása és a keletkezett tűz környezetében lévő éghető anyagok miatt az oltás nem lehetséges, és sérülés történt az emberéletet próbáljuk menteni. Tűz esetén azonnal hívni kell a tűzoltóságot, katasztrófavédelmet a 112 vagy 105 hívószámon és személyi sérülés esetén a mentőket és a rendőrséget.